

N:o 75.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter handlanden L. M. Welander från Skillingaryd; gifven Stockholms slott den 4 februari 1898.

I ett den 3 maj 1879 upprättadt testamente förordnade handlanden Lars Magnus Welander från Skillingaryd och hans hustru Christina Welander, att den af makarne, som den andra öfverlefde, skulle sitta i orubbadt bo af all makarnes egendom utan ringaste intrång af deras arfvingar.

Lars Magnus Welander afled den 9 januari 1890 utan att efterlemna kända arfvingar. I den efter honom den 26 mars samma år förrättade bouppteckning upptogs boets tillgångar till sammanlagdt värde af 20,000 kronor, deri inberäknadt värdet af en från $\frac{15}{64}$ mantal Skillingaryd afsöndrad, till 6,000 kronor bevillingstaxerad bebyggd lägenhet, samt skulderna till 12,825 kronor 93 öre, hvadan behållningen i boet vid Lars Magnus Welanders död utgjorde 7,174 kronor 7 öre. Ofvanberörda mellan makarne upprättade testamente blef den 15 januari 1890 af enkan Christina Welander i vederbörlig ordning bevakadt och har efter delgifning med kammaradvokatfiskalsembetet, å Kongl. Maj:ts och kronans vägnar, vunnit laga kraft.

Nu har i en till Kongl. Maj:t den 30 mars 1897 ingifven skrift Christina Welander, numera omgift med förre skogshandlaren Carl Johansson i Skillingaryd, i underdånighet anfört, att makarne Welander med

Bih. till Riksd. Prot. 1898. 1 Saml. 1 Afd. 52 Häft. (N:is 75—77.) 1

omförmälda testamente åsyftat att tillförsäkra den efterlevande maken full eganderätt till hela det gemensamma boet; att ordalagen i testamentet emellertid ansetts ej fullt tydligt uttrycka denna afsigt, utan jemväl medgifva den tolkning, att den efterlevande maken blott skulle erhålla nyttjanderätt under sin lifstid till den först afidnas andel i boet; att sökanden för ty hvarken kunnat få lagfart å boets fastighet eller genom in-teckning tillgodogöra sig dess värde; samt att detta för sökanden vore desto mera hårdt och bekymmersamt, som hon sjelf genom sitt arbete, utan att hennes förre man dertill bidragit, sammansparat alla de vid Lars Magnus Welanders död i makarnes bo befintliga tillgångar, men numera till följd af opåräknade förluster råkat i brydsamma ekonomiska omständigheter; och har sökanden anhållit, att, derest Kongl. Maj:t skulle anse, att genom testamentet, sådant det till ordalydelsen föreläge, sökandens rätt till hennes afidne mans hälft af boet endast vore nyttjanderätt, i nåder måtte förklaras, att Kongl. Maj:t och kronan afstode från sin rätt till samma hälft till förmån för sökanden. I berörda af sökanden gjorda framställning har hennes bemälde man Carl Johansson instämt.

Till stöd för den underdåniga ansökningen har sökanden ytterligare åberopat följande intyg, nemligen *dels* af gårdsegaren J. Jonasson i Skillingaryd och förre nämndemannen Johannes Jönsson i Möllnarp, att de, som bevittnat ifrågavarande mellan makarne Welander upprättade testamente, på den ed, de vid vittnesförhör rörande samma testaments lagliga tillkomst den 6 maj 1879 aflagt, betygade, att båda makarne Welander med testamentet afsett, att den efterlevande af dem skulle erhålla hela boets all såväl fasta som lösa egendom med full eganderätt, och att detta så mycket mera varit Lars Magnus Welanders afsigt och önskan, som han ej i någon väsentlig mån bidragit till förvärfvande af de tillgångar, som funnits i boet, *dels* af ledamoten utaf Riksdagens Andra Kammare W. Bengtsson jemte åtta andra i orten bosatta personer, att Lars Magnus Welander på grund af sjukdom och åtskilliga andra förhållanden varit alldeles oförmögen att arbeta och bidraga till boets uppehälle och förkoffran; att det varit sökanden, som genom sitt arbete med handel samt restaurations- och hotellrörelse uppehållit boet och sammansparat de medel, som vid hennes mans död funnits i boet, samt att sökanden under de senare åren haft stora utbetalningar, som vållat henne svårigheter och bekymmer, *dels ock* af länsmannen i orten, att sökanden städse varit mycket arbetsam och ordentlig samt iakttagit ett hedrande uppförande; att Lars Magnus Welander under flera år före sin död varit sjuklig och icke kun-

nat i någon väsentlig mån bidraga till boets förkofran; att sökanden under åtskilliga år före mannens död personligen idkat handel, hållit spising för Jönköpings regementes officerscorps och innehafvt jernvägshotell i Skillingaryd, samt att den behållning, bouppteckningen efter Lars Magnus Welander upptoge, sannolikt uppstått genom sökandens oförtrutna och förståndiga arbete.

Med anledning af ansökningen har Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län afgifvit underdånigt utlåtande och dervid tillika öfverlemnadt inhemtadt yttrande från vederbörande kronofogde, deri denne, på grund af hvad de trovärdiga och aktade personer, som bevittnat ifrågasvarande testamente, intygat, och då det vore allmänt bekant, ej mindre att sökanden ensam genom sitt arbete förvärfvat makarnes gemensamma egendom, än äfven att hon under de senare åren utan eget förvällande fått vidkännas stora förluster och derigenom bragts i trångmål, helst hon varit utestängd från möjligheten att tillgodogöra sig boets fasta egendom, tillstyrkt bifall till ansökningen, under uttalande tillika, att han ansåge det vara mera än hårdt, om sökanden nu, då hon blifvit äldre och mindre arbetsför, skulle beröfvas frukterna af sitt eget arbete.

För egen del har Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska medgifvande dertill, att kronans blifvande rätt till danaarf efter Lars Magnus Welander måtte eftergifvas till förmån för sökanden.

Kammaradvokatfiskalsembetet, som jemväl blifvit öfver ansökningen hört, har i afgifvet utlåtande anført, att frågan, huruvida kronan vore berättigad till danaarf efter Lars Magnus Welander, eller, om genom testamentet kronans rätt i detta afseende upphäfts, syntes kunna afgöras endast genom domstols beslut, samt att, då rättegång härom emellertid ej kunde anställas förr, än sökanden aflidit, men det på grund af hvad i ärendet blifvit upplyst syntes vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att sökanden finge med full eganderätt tillgodonjuta all den egendom, som vid Lars Magnus Welanders död funnits i makarne Welanders bo, embetet för sin del biträdde Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förberörda hemställan.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva, att den rätt till danaarf, som kan tillkomma kronan efter handlanden Lars Magnus Welander från Skillingaryd, må på sökanden öfverlåtas.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Hans Wachtmeister.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 februari 1898.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHIELM,
 WIKBLAD,
 GILLJAM,
 friherre RAPPE,
 CHRISTERSON,
 ANNERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 greve WACHTMEISTER.

Departementschefen, statsrådet greve Wachtmeister föredrog härefter:

En af förre skogshandlaren Carl Johanssons i Skillingaryd hustru Christina Welander gjord underdånig ansökning, i hvilken bemålde Carl Johansson instämt, att den rätt till danaarf, som kunde tillkomma kronan efter sökandens förre man, handlanden Lars Magnus Welander från Skillingaryd, måtte till sökandens förmån efterskänkas;

öfver hvilken ansökning ej mindre Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län än äfven kammaradvokatfiskalsembetet afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

Kongl. Maj:ts Nåd. Proposition N:o 75.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit tillstyrkte statsrådet, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva, att den rätt till danaarf, som kunde tillkomma kronan efter handlanden Lars Magnus Welander från Skillingaryd, måtte på sökanden öfverlätas.

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder bifalla hvad statsrådet sålunda tillstyrkt samt förordna, att nådig proposition i ämnet skulle till Riksdagen aflätas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Hugo Malm.